

Flis i en fart?

Tænk smart ved plantestart!

Flis er et vigtigt produkt for skov og samfund. Det giver et tidligt økonomisk afkast, rydder op i skoven og sikrer samfundet CO²-neutral energi på en omkostningseffektiv måde. Hvis man vil etablere sine kulturer, så man får mest mulig flis ud af bevoksningerne uden at skade bestandstræerne, hvordan gør man så?

Traditional bevoksning af eg med enkeltrækker af poppel som ammetræ. Dette har givet fin ammetræeffekt i forhold til egne, men det er svært at slippe af med poplerne, hvis rækkeafstanden er lille som her. Foto: Michael Gehlert

Af Katrine Bang Hauberg (kbh@skovdyrkerne.dk)

Når skovdyrkning og maskiner mødes

Med tiden er maskinstørrelse og kapacitet forøget, hvilket blandt andet stiller større krav til sporbredde og træartssammensætning. Derfor møder vi ofte udfordringer, når den første flistynding skal iværksættes. Og mange spørgsmål melder sig.

Skal der nedskæres en eller to rækker, for at maskinen kan være der? Hvad sker der med ammetræeffekten og skovstrukturen, når vi fjerner rækken med ammetræer? Skal der eventuelt indlægges spor på tværs af rækkerne? Vil flismængderne være store nok til at dække maskinomkostningerne?

Disse spørgsmål kalder på gennemtænkte løsninger ved planlægning og plantning af nye bevoksninger.

Skovdyrkerne har flere bud på gode løsninger, der sikrer en tidlig, indtægtsgivende førstegangstynding, et sporsystem der matcher fremtidens maskinpark og en forbedret vedkvalitet i forhold til de stamtalsfattige kulturer, der har været meget udbredt de sidste 15-20 år.

Ny plantningsmodel giver høj produktion og en stabil skovopbygning

Hvis ønsket er en effektiv træproduktion kombineret med en stabil skovstruktur, bliver en af de fremtidige basismodeller, vi kommer til at arbejde med, at plante 4 rækker med hybridlærk efterfulgt af 6 rækker rødgran, sitka (eller anden hovedtræart).

Modellen passer godt til 1,50 meters rækkeafstand, som vil være meget typisk ved gentilplantning – mellem de gamle stødrækker. Planteafstand typisk 1,75 meter.

Lærk er særdeles velegnet til flisproduktion – både på grund af den hurtige ungdomsvækst og egenskaberne som brændsel. Samtidig er lærk et af de mest stormstabile nåletræer.

I forbindelse med første tynding hugges de to midterste lærkerækker ud til spor. Herefter står der 6 rækker med rødgran og 2 rækker med lærk, placeret på hver side af det 4,5 m brede spor. Nu er bevoksningen klar til fremtidig hugst og færdsel. Se nedenstående figur:

1.rk	LÆR	LÆR	LÆR	LÆR	LÆR	LÆR	LÆR	LÆR	LÆR	.....
2.rk	RGR	RGR	RGR	RGR	RGR	RGR	RGR	RGR	RGR	.....
3.rk	RGR	RGR	RGR	RGR	RGR	RGR	RGR	RGR	RGR	.....
4.rk	RGR	RGR	RGR	RGR	RGR	RGR	RGR	RGR	RGR	.....
5.rk	RGR	RGR	RGR	RGR	RGR	RGR	RGR	RGR	RGR	.....
6.rk	RGR	RGR	RGR	RGR	RGR	RGR	RGR	RGR	RGR	.....
7.rk	RGR	RGR	RGR	RGR	RGR	RGR	RGR	RGR	RGR	.....
8.rk	LÆR	LÆR	LÆR	LÆR	LÆR	LÆR	LÆR	LÆR	LÆR	.....
9.rk	LÆR	LÆR	LÆR	LÆR	LÆR	LÆR	LÆR	LÆR	LÆR	.....
10.rk	LÆR	LÆR	LÆR	LÆR	LÆR	LÆR	LÆR	LÆR	LÆR	.....
.. mønster fortsættes										

Når du planter, er rækkevidden af beslutningen måske 50 år eller mere, så det er vigtigt at gøre det rigtigt første gang!

Fordelene ved modellen er, at

- hovedtræarten beskyttes, og der skabes hurtigt et skovklima og dermed mindre græsudvikling og risiko for frost
- hybridlærk er en god starter, der hurtigt producerer flis i salgbar dimension
- første hugstindgreb giver positivt dækningsbidrag
- det høje plantetal og de tilbageværende lærketræer sikrer, at hovedtræarten udvikler en god vedkvalitet
- bevoksningen gøres klar til fremtidens effektive tyndingsindgreb
- der etableres en skovstruktur med den stormstabile lærk langs alle de indre rande

Overvejelser ved brug af ammetræer

Brugen af ammetræer kræver indsigt i træarternes vækst- og konkurrencestyrke. Der er mange fordele i etableringsfasen, men vær opmærksom på, at udtages ammetræerne ikke i tide, vil det få negative konsekvenser for hovedtræartens stabilitet og sundhed.

Vi har gode erfaringer med hybridlærk, da den er en hurtig og sikker starter, med en fornuftig biomassetilvækst. Den er nem at styre, da den ikke sætter rodkud ved nedskæring.

Der er dog også andre alternativer, både med hensyn til valg af ammetræer og blandingsmønstre. Man skal naturligvis ikke blindt arbejde efter standardmodeller – der er mange muligheder for at kombinere skovstruktur, rækkeafstand og træartssammensætning afhængig af lokalitet og driftsformål.

Så tag en snak med din skovfoged, hvis du overvejer at lave et biomasseoptimerende kulturanlæg. Når du planter, er rækkevidden af beslutningen måske 50 år eller mere, så det er vigtigt at gøre det rigtigt første gang!